

mærke, at i adskillige af disse Tilfælde er denne danske Kapital allerede ganske rolig gaaet over til at blive svensk Kapital, hvad den tilmed har gode Udsigter til helt at blive i Løbet af en Menneskealder eller saa. I ganske kort Tid har altsaa nogen dansk Kapital i Sverige kunnet hente noget Udbytte, men samtidig har den paa-gældende Virksomhed trykket den danske Produktion ud af Sverige, og der er i dens Sted skabt Virksomheder i Sverige, der have været i Stand til at skaffe dettes voksende Befolkning Arbejde, medens vi samtidig herhjemme have større og større Vanskelighed ved at finde Beskæftigelse for vore Arbejdere. Disse ville først i voksende Møn falde os til Byrde, og efterhaanden vil det ende med, at vi ikke have nogen anden Udvej at henvise den voksende Befolkning til end Udvandring, som er den for et Samfund allerkostbareste Udvej. Jeg kan saaledes ikke være enig med det ærede Medlem i, at vi ved at sværge til Frihandelen ere de eneste, der selv sundt og rigtig paa Tingene, eller slutte mig til ham, naar han siger: lad os dog ikke som andre Stater bygge vort økonomiske Liv paa Sand. Ja, jeg vil dog ikke sige det; thi Sand er i og for sig jo et godt Fundament at bygge paa. Det var kun ovre i Palæstina paa Klippelandet, at der vel enkelte Steder har været nogle Kilder, som har gjort Sandet mindre sikkert, men ellers er Sand et godt Fundament at bygge paa. Det Fundament, som vi se beskyttelsesvenlige Lande bygge paa, maa han altsaa gerne, om han vil, kalde Sand, men han maa blot ikke dermed sige, at det har vist sig, at være et daarligt Fundament. Det er et tværtimod min Overbevisning, at det er i Tiden vil vise sig at være et langt usundere Fundament, hvis vi vil blive ved med at arbejde det ind i vort Folks Bevisthed, at vi her i Landet kun kunne og skulle bygge paa et Erhverv, nemlig Landbruget. Blive vi ved med det, skal det nok ende med at tvinge os i en økonomisk Dekadence. Ligesom vi have set, at vor Overskudsindførsel bestandig vokser gennem Aarene, saaledes ville vi se det samme i Fremtiden og i langt større Maal. Det skal desværre nok vise sig, at naar Befolkningen vokser, vil Landbruget ikke kunne optage denne voksende Befolkning. Ja, der kan vel endnu være enkelte Egne i Jylland, mange Egne, der kunde opdyrkes og skaffe forøget Arbejde til en Befolkningstilvækst, der vil nøjes med ringe Kaar og et strengt Arbejde, og der kan være Tale om, at der

i det øvrige Land hist og her kan komme lidt Havedyrkning, som kan beskæftige flere Hænder. Foreløbig høre vi jo dog allerede, at Landbrugets Repræsentanter ogsaa forlange Beskyttelse for dette Havebrug. Der kan altsaa maaske være Tale om ved Havebrug og lignende at faa lidt større Indtægt og nogen ny Beskæftigelse, men i det hele og store tror jeg ikke, at vi ad de Veje ville skaffe et væsentlig større Udbytte af vort Landbrug, jeg tror, at dette i det hele og store, ligesom Landbruget i de Lande, vi konkurrere med, maa være henvist til at tage Maskiner i sin Tjeneste i saa stort Maal som muligt, hvis det vil holde sig paa den rette Side af Balancen. Og hvor da den voksende Slægt skal finde Beskæftigelse, ser jeg ikke, medmindre vi betragte det som en opgave at støtte Byerhvervene, og der tror jeg, at det er sundt og naturligt at gøre det paa den samme Maade, som den øvrige Verden har gjort det. Jeg skal dermed forlade dette og kun over for det ærede Medlem give min Tilslutning til hans Ønske om, at vi kunde komme ind paa at gøre England til en ekstra begunstiget Nation. Jeg vil sige, at naar jeg har næret Betænkeligheder over for videregaaende Beskyttelse her i Landet, saa har den blandt andet støttet sig til, at det kunde gøre os nogen Fortræd i vort Forhold til England, som i økonomisk Henseende har saa stor Betydning for os, og kan der skaffes os bedre Kaar ad den Vej, at vi slutte, ikke en Toldunion, men en Forstaaelse med England, hvorved vi gøre det til en ekstra begunstiget Nation, saa jeg gerne, at vi gik denne Vej, men ganske vist kun, naar det kan ske paa samme Maade, som England har sluttet Overenskomst med sine egne Kolonier, f. Eks. Kanada, hvor England er nødt til at lade Kanada beholde sine Toldpositioner, og England saa kun har faaet en Reduktion i disse i Forhold til den øvrige Verden. Vi kunde t. Eks. forhøje vore Toldsatser over for andre Lande end England, saa vilde vor Industri ikke have andre Landes Industri at kæmpe imod end Englands, og det tror jeg ikke, den, naar vi beholdt vor nuværende Beskyttelse, vilde være generet af, og vort Landbrug vilde have de Fordele, som følge af Forbindelsen med England. Jeg kunde have Lyst til at udtale mig yderligere, men Tiden er jo saa vidt fremrykket. Jeg vil da nøjes med at give min Tilslutning til det ærede Medlem for Randers (Knudsen), naar han ønsker, at vi under Sagens videre Behandling maa komme